

Vyzývame poslancov a poslankyne, aby neprijali navrhované uznesenia poslancov a poslankýň KÚ a KDH k Európskej občianskej iniciatíve "Môj hlas, moja voľba: Za bezpečnú a dostupnú interrupciu" (My Voice, My Choice: For Safe And Accessible Abortion).

Dôvod je jednoduchý: Ak ženy nemajú včasný prístup k bezpečným a finančne dostupným službám umelého prerušenia tehotenstva, môže to ohroziť ich životy a zdravie.

Vážené poslankyne a vážení poslanci Národnej rady Slovenskej republiky,

obraciame sa na vás v súvislosti s dvoma poslanceckými návrhmi na prijatie uznesení odmietajúcich dôležitú iniciatívu na ochranu reprodukčného zdravia žien, o ktorých budete rokovať v zlúčenej rozprave (návrh KÚ- tlač 843 a návrh KDH - tlač 845). V oboch navrhovaných uzneseniach je uvedených množstvo nepresností a zavádzajúcich tvrdení, ktoré môžu ovplyvniť vašu voľbu. Dovoľte, aby sme vás požiadali, **aby ste hlasovali PROTI týmto návrhom, ktoré posilňujú diskrimináciu a chudobu mnohých skupín žien.**

FAKTY o situácii v oblasti interrupčnej starostlivosti v SR a iniciatíve My Voice, My Choice“:

- Finančná nedostupnosť je jednou z najväčších prekážok v prístupe k bezpečnej interrupcii na Slovensku, ako aj v ďalších krajinách EÚ.
- Hoci ide o dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti, interrupcia na žiadosť nie je preplácané zo zdravotného poistenia. Dokonca ani v prípade, ak je nežiaduce tehotenstvo výsledkom znásilnenia.
- **Ženy na Slovensku za interrupciu platia priemerne až 414 Eur** = čo tvorí 62% disponibilného príjmu domácností s dvomi dospelými a dvoma závislými deťmi. **Pre množstvo žien je to cena, ktorú si nemôžu dovoliť** a zadlžujú sa. Iné siahajú po zúfalých riešeniach, ktoré ohrozujú ich zdravie a životy. Štát takto namiesto pomoci prispieva k prehľbovaniu sociálnych rozdielov, zvyšovaniu chudoby žien a rodín a k ohrozeniu zdravia žien!
- Kvôli nečakanému a náhlemu zásahu do financií môže v prípade domácností osamelých rodičov stúpať riziko chudoby až na 36,9 %, pričom na čele týchto domácností stoja v 90 % ženy. Mnohé ženy sa tak ocitajú v situácii, keď si nemôžu dovoliť ani interrupciu ani ďalšie tehotenstvo a materstvo,
- Takáto situácia je v rozpore s ľudskoprávnymi štandardmi v oblasti reprodukčného zdravia a ľudskoprávnymi záväzkami SR. Podmienkou pri uplatňovaní práva žien na zdravie totiž je, aby mali včasný prístup k bezpečným, finančne dostupným a kvalitným službám umelého prerušenia tehotenstva.
- **Výbor OSN pre odstránenie diskriminácie žien už v roku 2015 vyslovil znepokojenie nad tým, že v Slovenskej republike “nie sú interrupcie na žiadosť hradené z verejného zdravotného poistenia“** (Záverečné zistenia, oblasť Zdravie, par. 30, ods. b). A odporučil Slovenskej republike, aby „zrevidovala relevantné právne predpisy a z verejného zdravotného poistenia zabezpečila univerzálne pokrytie všetkých nákladov súvisiacich s legálnymi interrupciami, vrátane interrupcií na žiadosť“ (ZZ, oblasť Zdravie, par. 31, ods. b).
- V roku 2016 rovnako **Výbor OSN pre práva dieťaťa vyslovil znepokojenie nad „skutočnosťou, že v SR interrupcia u adolescentných dievčat na žiadosť nie je pokrytá z**

verejného zdravotného poistenia“ (Výbor pre práva dieťaťa, oblasť Zdravie adolescentov a adolescentiek, ods. 40, ods. d). Výbor odporučil SR, aby zabezpečila **univerzálne krytie vykonávania interrupcií v rámci verejného zdravotného poistenia.** “ (Výbor pre práva dieťaťa, oblasť Zdravie adolescentov a adolescentiek, par. 41, ods. c.).

- Rovnako postupoval Výbor OSN pre hospodárske, sociálne a kultúrne práva, ktorý v roku 2019 odporučil SR, aby zabezpečila hradenie interrupcie na žiadosť z verejného zdravotného poistenia (Záverečné zistenia, oblasť Reprodukčné a sexuálne zdravie, par. 42, ods. a). V prípade napĺňania záväzkov vyplývajúcich z práva na zdravie (čl. 12) výbor vyslovil **hlboké znepokojenie nad tým, že ženy v Slovenskej republike čelia mnohým prekážkam v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia vrátane prekážok v prístupe k umelému prerušeniu tehotenstva** a k antikoncepcii a naliehal na Slovensko, aby sa vyhlo akémukoľvek zhoršovaniu situácie v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv žien. (ZZ, oblasť Reprodukčné a sexuálne zdravie, par. 41).
- Slovenská republika všetky tieto odporúčania na zlepšenie finančnej a inej dostupnosti vytrvalo ignoruje a svoje občianky nechráni!
- Medzinárodné ľudskoprávne a zdravotnícke štandardy (OSN, RE, WHO, EÚ), ako aj výskumy v tejto oblasti opakovane potvrdzujú: Prekážky v prístupe k interrupciám neznižujú ich počet – zvyšujú však chorobnosť a úmrtnosť žien. **Finančná nedostupnosť navyše prehľbuje ekonomické nerovnosti a diskrimináciu chudobných žien!**
- Cieľom iniciatívy je, aby **Európska komisia v duchu solidarity predložila návrh na vytvorenie mechanizmu finančnej podpory členským štátom, aby mohli poskytnúť interrupčnú starostlivosť bezplatne pre všetky osoby** žijúce v EÚ a ktoré nemajú prístup k bezpečným interrupciám.
- Navrhovaná finančná podpora by podľa iniciatívy mala mať formu **voliteľného mechanizmu, ktorý bude členským štátom k dispozícii na dobrovoľnom základe.**
- Cieľom iniciatívy „nie je harmonizovať zákony a iné právne predpisy členských štátov týkajúce sa umelého prerušenia tehotenstva, ani do nich zasahovať. Dôvod jej vzniku je jednoznačný: „Nedostatočný prístup k interrupcii ako súčasť základnej starostlivosti o zdravie žien dnes vystavuje ženy v mnohých častiach Európy nielen riziku fyzickej ujmy, ale aj neprimeranému ekonomickému a psychickému tlaku, a to často práve v marginalizovaných komunitách, ktoré si to môžu najmenej dovoliť.“

Prečo je iniciatíva dôležitá? Viac ako 20 miliónov žien v Európe nemá prístup k bezpečným interrupciám! Európska iniciatíva za bezpečné a dostupné interrupcie pomôže:

- Ženám v krajinách, kde je **úplný alebo takmer úplný zákaz interrupcií**. Napríklad v Poľsku alebo na Malte.
- Ľuďom v krajinách, **v ktorých sú interrupcie legálne, ale existuje mnoho prekážok a interrupčná starostlivosť je preto zle dostupná**. Napríklad na Slovensku či v Chorvátsku.
- Ženám v krajinách, kde interrupcie **nie sú zakázané, ale hlavnou prekážkou v ich dostupnosti je cena**. Napríklad na Slovensku, v Česku a Rakúsku.
- **Osobám z marginalizovaných komunít bez prístupu k zdrojom a k zdravotnému poisteniu, pre ktoré je bezpečná interrupčná starostlivosť zle dostupná** vo všetkých členských štátoch EÚ.

Vážené poslankyne a poslanci,

keď budete o predmetných návrhoch hlasovať, myslite na to, že **ide o zdravie žien**.

Iniciatíva nežiada EÚ harmonizovať zákony jednotlivých štátov ani do nich nechce zasahovať ako sa to snažia nahovoriť predložené návrhy. Európska únia sa však vo viacerých dokumentoch zaviazala ochraňovať ľudské zdravie a podporovať rodovú rovnosť. Podľa Zmluvy o fungovaní EÚ môže prijať

motivačné opatrenia vďaka ktorým môže tieto ciele naplňať. Iniciatíva „My Voice, My Choice“ preto chce, aby Európska komisia predložila návrh finančnej podpory štátov, ktoré sa zaviazajú poskytovať bezplatnú interrupčnú starostlivosť pre ktorúkoľvek osobu v EÚ. Navrhuje mechanizmus na dobrovoľnom základe. Bez ohľadu na to, či by sa Slovensko do samotného mechanizmu prihlásilo, ženy, ktoré na Slovensku žijú by mohli za bezpečnou a bezplatnou starostlivosťou cestovať do krajín, ktoré sa do mechanizmu zapoja. Nejde o žiadnu turistiku ako to niektorí predkladatelia a predkladateľky cynicky nazývajú. Turistika je niečo, čo je navodzuje predstavu radisti a dobrodružstva.

Ženy však vyhládávajú interrupčné služby v iných krajinách preto, lebo ich vlastné krajiny sa o ne nedokážu postarať a zabezpečiť im právo na zdravie. Musia cestovať nie z radosti, ale zo zúfalstva. V prípade, ak mechanizmus vznikne, by bolo od Slovenska nezodpovedné nestáť sa jeho súčasťou, a neumožniť tak vlastným občiankam využívať všetky možnosti, ktoré im EÚ poskytuje **Oberať vlastné obyvateľky o práva, príležitosti a podporu nie je ani sociálne, ani starostlivé!**

Pri hlasovaní myslíte na to, že už dnes patríme k najhorším krajinám v Európe v poskytovaní interrupčnej starostlivosti. Kým iné krajiny sa uberajú cestou odstraňovania prekážok a vylepšovania legislatívy, na Slovensku ideme opačným smerom. Je preto správny čas, aby sa Slovensko stalo starostlivou krajinou. Ide o zdravie a životy žien! Preto hlasujte PROTI obom predloženým návrhom na uznesenia.

Adriana Mesochoritsová, Možnosť voľby

Rado Sloboda, Amnesty International Slovensko

Zuzana Havířová, Rómske advokačné a výskumné stredisko

Monika Kapráliková, InTYMYta

Milan Zvada, Záhrada – Centrum nezávislej kultúry

Róbert Furiel, Sapling, o. z.

Zuzana S. Szabóová, Komunitná nadácia Zdravé mesto

Ida Želinská, kolektív neon

Vlado Rafael, eduRoma

Slavo Sochor, Literárna bašta

Jana M. Hanzelová, Diera do sveta

Ľudskoprávnu koalíciu tvorí Amnesty International Slovensko, Sapling, inTYMYta, Rómske advokačné a výskumné stredisko, Možnosť voľby, Záhrada - Centrum nezávislej kultúry, Inokraj, Komunitná nadácia Zdravé mesto, kolektív neon, Literárna Bašta, eduRoma a Diera do sveta.